

Oppgjør mot uetisk behandling med stamceller

Det er nå ti år siden stamceller ble isolert fra menneskeembryoer som er overtallige etter prøverørsbefruktnings. Til tross for store forhåpninger om at disse stamcellene kan brukes i behandling av en lang rekke sykdommer, har ikke et eneste menneske fått satt inn disse stamcellene gjennom velkontrollerte kliniske studier. Imidlertid er det flere "klinikker" rundt omkring i verden som tilbyr en rekke ulike "stamcellebehandlinger". De fleste av disse "behandlingene" har ingen dokumentert effekt og kan ha alvorlige bivirkninger. Samtidig er pasientene ofte i en desperat situasjon og villige til å betale store summer for utprøvende behandling. Den internasjonale foreningen for stamcelleforskere tar nå sterk avstand fra slik bruk av stamceller.

Ole Johan Borge

I juni samlet over 2800 forskere fra hele verden seg til stamcellekonferanse i Philadelphia, USA, for å utveksle erfaringer og høre siste nytt. Et tilbakevendende tema på konferansen var den ukritiske bruken av stamceller i eksperimentell behandling. Dette skjer flere steder i verden, men Asia og Øst-Europa er overrepresentert. Pasienter med en lang rekke ulike sykdommer blir på hjemmesider lokket til å betale for "stamcellebehandling", ofte uten at pasientene får informasjon om at behandlingen mangler en vitenskapelig dokumentert effekt, kan gi store bivirkninger og i realiteten er å anse som forskning. "Resultatene" til disse "klinikene" blir ofte legitimert av historier fra pasienter som har blitt friske på mirakuløst vis. Flere av historiene har blitt avslørt som juks eller det har vært umulig å få verifisert historien av en uavhengig instans.

Internasjonale retningslinjer

Den internasjonale foreningen for stamcelleforskere er bekymret for at denne bruken av stamceller vil skade feltet, og utarbeider nå internasjonale retningslinjer for bruk av stamceller i mennesker. Foreningens mål er at internasjonale retningslinjer vil bidra til at de ulike landene stiller klare krav til den pasientbehandling med stamceller som foregår i deres respektive land. Et annet mål er å få pasientene selv til å etterspørre dokumentert effekt for å unngå å bli lokket til udokumentert, eksperimentell behandling.

På den andre siden går forskningen nå raskt fremover, og det er behov for interna-

Et økende antall pasienter reiser til Øst-Europa og Asia og mottar stamcellebehandling som ikke har dokumentert effekt. Foto: Thor Jørgen Udvang / ScanStockPhoto

sjonale retningslinjer for hva som kreves av kunnskap før man kan starte forsøk på mennesker. Arbeidet med slike retningslinjer har blitt aktualisert av at myndighetene i USA nylig bestemte ikke å innvilge en søknad om å starte forsøk på mennesker med stamceller fra embryo. Det er en mulighet for at myndighetenes krav til dokumentasjon og sikkerhet kan bli så strenge at det

nesten blir umulig å oppfylle alle kravene for å få lov til å starte forsøk på mennesker. Dette til tross for at mange pasienter ofte ønsker å delta i godt kontrollerte studier vel vitende om at risikoen er meget høy.

Hjemmesiden til stamcellemøtet i Philadelphia 2008: <http://www.isscr.org/meetings/index.htm>